Postbus 1 3430 AA **Bezoekadres** Stadsplein 1 3431 LZ www.nieuwegein.nl
IBAN: NL49 BNGH 0285 0043 87 BIC: BNGHNL2G

Nieuwegein

Gemeenteraad

Onderwerp Omgevingsprogramma Vrije Tijd
Datum 16 december 2026

Raadsvoorstel

2026-352

Afdeling
E-mailadres opsteller C.Bergman@nieuwegein.nl
Portefeuillehouder John van Engelen

Onderwerp

Omgevingsprogramma Vrije Tijd

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met de in het Omgevingsprogramma Vrije Tijd opgenomen afbakening, ambitie en speerpunten voor de ontwikkeling van vrije tijd in Nieuwegein tot 2040;
2. Vast te stellen dat de gemeente bij de ontwikkeling van vrije tijd inzet op initiatieven en activiteiten die bijdragen aan:
   a. stad van water en erfgoed;
   b. ruimte voor ontmoeting, jongeren en levendigheid;
   c. groen en bewegen dichtbij huis;
   d. vernieuwing en versterking van het vrijetijdsaanbod;
   e. toegankelijk en inclusief vrijetijdsaanbod.

Inleiding

De komende jaren neemt het inwonertal en de stedelijke dichtheid van Nieuwegein toe. Deze groei vergroot de druk op vrijetijdsvoorzieningen, ontmoetingsplekken, evenementenlocaties en de openbare ruimte. Tegelijkertijd veranderen de wensen en het gebruik van vrije tijd: inwoners zoeken vaker naar plekken voor ontmoeting, bewegen, cultuur en ontspanning. Het liefst dichtbij huis en passend bij verschillende levensfases.

Het Omgevingsprogramma Vrije Tijd geeft richting aan hoe Nieuwegein deze ontwikkelingen wil opvangen en benutten tot 2040. Het programma werkt de Omgevingsvisie Nieuwegein uit op het thema vrije tijd en vormt het inhoudelijke kader voor toekomstige keuzes. Het beschrijft ambities, speerpunten en maatregelen op hoofdlijnen en brengt samenhang aan tussen ruimtelijke, sociale en culturele opgaven. Daarbij gaat het om openbaar toegankelijke vormen van vrije tijd, zoals cultuur, erfgoed, recreatie, sport en evenementen.

Dit voorstel vraagt u in te stemmen met de in het Omgevingsprogramma Vrije Tijd opgenomen afbakening van vrije tijd, ambitie en speerpunten voor de ontwikkeling van vrije tijd in Nieuwegein tot 2040.

Het omgevingsprogramma markeert daarmee een bewuste stap naar een meer integrale benadering van vrije tijd in Nieuwegein. Vrije tijd raakt aan meerdere beleidsopgaven en domeinen, waaronder het ruimtelijk en maatschappelijk domein, en vraagt om samenhang en afstemming tussen verschillende gemeentelijke afdelingen. Dit programma biedt het gezamenlijke kader om die samenhang te versterken en opgaven in samenhang te benaderen.

De nadere uitwerking van maatregelen, inclusief afstemming, planning en financiële consequenties, vindt plaats in een separaat uitvoeringsprogramma. De wijze van vaststelling en besluitvorming hierover wordt betrokken bij de verdere uitwerking van dit uitvoeringsprogramma.

Wat eraan voorafging
Het Omgevingsprogramma Vrije Tijd is opgesteld als inhoudelijke uitwerking van de Omgevingsvisie 'Nieuwegein verstedelijkt en vergroent'. Met deze visie heeft de raad gekozen voor een samenhangende aanpak van de fysieke leefomgeving, waarbij omgevingsprogramma's beleidskeuzes per beleidsterrein concretiseren en met elkaar verbinden. Dit omgevingsprogramma doet dat voor het thema vrije tijd.

Het Omgevingsprogramma Vrije Tijd vervangt niet een specifiek beleidsdocument, maar brengt verschillende beleidsterreinen samen die voorheen afzonderlijk waren uitgewerkt in beleidsvisies voor cultuur, sport, erfgoed en evenementen. Deze beleidsdocumenten zijn inmiddels verouderd of verlopen en worden daarom niet afzonderlijk geactualiseerd. Het omgevingsprogramma biedt hiervoor een integraal en toekomstgericht kader, passend bij de Omgevingsvisie en de groei van de stad. Bij de voorbereiding van het programma zijn de Koers Sociaal Domein en het rapport *De Groei van de Stad* richtinggevend geweest. Daarnaast draagt het programma bij aan gemeentelijke ambities op het gebied van ontmoeting, leefbaarheid, cultuur, recreatie en gezondheid.

In de periode 2025–2026 is het programma inhoudelijk onderbouwd met beleidsanalyses, trends en ontwikkelingen, inwonersonderzoek, een jongerenbijeenkomst en gesprekken met partners uit de vrijetijdssector. Daarnaast hebben dialoogbijeenkomsten met inwoners plaatsgevonden en is afgestemd met interne afdelingen om uitvoerbaarheid en samenhang te borgen.

Tijdens de voorbereiding is ook verkend welke maatregelen op termijn kunnen worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Daarbij is gebleken dat voor een zorgvuldige uitwerking meer tijd nodig is voor afstemming, fasering en uitvoerbaarheid. Om die reden wordt het uitvoeringsprogramma in een vervolgstap uitgewerkt.

In de voorbereiding was oorspronkelijk voorzien in een dialoog met de raad over de afbakening, ambitie en beleidskeuzes van het programma. Deze bijeenkomst, gepland op 5 februari 2026, is vanwege weersomstandigheden en een overvolle agenda komen te vervallen. Omdat het participatietraject met inwoners en externe partners op dat moment al was voorbereid en ingepland, is ervoor gekozen dit traject voort te zetten. Daarmee was het moment waarop de raad aan de voorkant richting kon geven aan de afbakening, ambitie en beleidskeuzes van het programma feitelijk voorbij. De raad wordt daarom betrokken via de Avond voor de Stad en de behandeling van dit voorstel.

Tot slot is het concept Omgevingsprogramma Vrije Tijd voor advies voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein. De Adviesraad onderschrijft de ambitie van het programma en heeft aandacht gevraagd voor onder meer toegankelijkheid, inclusie, jeugdparticipatie, de rol van maatschappelijke partners en de verdere uitwerking van maatregelen. Deze aandachtspunten worden meegenomen bij de uitwerking van het uitvoeringsprogramma.

Gewenst effect

Het Omgevingsprogramma Vrije Tijd biedt richting aan de ontwikkeling van voorzieningen, activiteiten en plekken voor vrije tijd, zodat inwoners elkaar kunnen ontmoeten, actief kunnen zijn en zich verbonden voelen met Nieuwegein.

Argumenten

1.1 Dit biedt koers in een context van groei en veranderende behoeften.
Nieuwegein groeit en verdicht. Hierdoor neemt de druk op vrijetijdsvoorzieningen, ontmoetingsplekken en de openbare ruimte toe, terwijl het gebruik van vrije tijd verandert en diverser wordt. Het omgevingsprogramma biedt een samenhangend beleidskader om deze ontwikkelingen te duiden en richting te geven aan toekomstige keuzes. Daarmee ontstaat duidelijkheid over de ambities van de gemeente en een gezamenlijke basis voor verdere uitwerking en besluitvorming.

1.2 Zo brengen we samenhang aan in beleidsopgaven die elkaar raken.
Vrije tijd raakt aan meerdere beleidsvelden, zoals ruimtelijke ontwikkeling, veiligheid, natuur in de stad, gezondheid, welzijn en sociale samenhang. Zonder een

gezamenlijk kader bestaat het risico op versnippering of tegenstrijdige inzet. Het Omgevingsprogramma Vrije Tijd brengt deze opgaven bijeen en biedt een gedeeld referentiekader voor verdere beleidsontwikkeling en samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie.

1.3 Hiermee borgen wij uw rol bij het vaststellen van het omgevingsprogramma.
De in het Omgevingsprogramma Vrije Tijd opgenomen afbakening van vrije tijd, ambitie en speerpunten bevatten beleidskaders voor de ontwikkeling van vrije tijd in Nieuwegein. Gelet op artikel 16.15a, onder b, van de Omgevingswet, artikel 4.21, eerste lid, van het Omgevingsbesluit en de door de raad vastgestelde lijst van gevallen waarvoor advies met instemming is vereist ten aanzien van omgevingsprogramma's, wordt u in de gelegenheid gesteld hierover advies met instemming uit te brengen voordat het college het Omgevingsprogramma Vrije Tijd vaststelt.

2.1 Hiermee legt u vast wat binnen de reikwijdte van het Omgevingsprogramma Vrije Tijd valt.
Het programma bakent het begrip vrije tijd af en maakt inzichtelijk welke onderwerpen wel en niet binnen de scope van het programma vallen. Daarmee ontstaat duidelijkheid over de onderwerpen waarop de gemeente met dit omgevingsprogramma wil sturen.

2.2 Hiermee ontstaat duidelijkheid over de gemeentelijke prioriteiten.
De vijf speerpunten geven richting aan de ontwikkeling van vrije tijd in Nieuwegein tot 2040. Zij maken duidelijk welke maatschappelijke en ruimtelijke opgaven prioriteit krijgen en vormen het inhoudelijke vertrekpunt voor de verdere uitwerking van maatregelen.

2.3 Hiermee ontstaat een samenhangend kader voor toekomstige keuzes.
De afbakening van vrije tijd, de ambitie voor 2040 en de vijf speerpunten vormen gezamenlijk het beleidsmatige kader voor de verdere ontwikkeling van vrije tijd in Nieuwegein. Hierdoor kunnen toekomstige keuzes en maatregelen vanuit één samenhangende koers worden uitgewerkt.

Kanttekeningen

1.1 Het instemmen met de afbakening, ambitie en speerpunten kan verwachtingen oproepen over de concrete uitwerking van maatregelen.
In het programma is expliciet vastgelegd dat nadere uitwerking en besluitvorming over de uitvoering plaatsvinden in vervolgstappen. Daarbij kan in de uitwerking blijken dat maatregelen worden aangepast, gefaseerd of niet verder worden uitgewerkt. Ook in het participatieproces is steeds duidelijk gecommuniceerd dat het

Omgevingsprogramma de beleidsmatige kaders beschrijft en dat de verdere uitwerking op een later moment plaatsvindt.

1.2 Niet alle ambities kunnen binnen de beschikbare middelen worden gerealiseerd.
Het Omgevingsprogramma Vrije Tijd beschrijft de gewenste koers tot 2040. De daadwerkelijke uitvoering van maatregelen is afhankelijk van beschikbare middelen, uitvoeringscapaciteit en koppelkansen met andere projecten en programma's. Hierdoor kan het nodig zijn keuzes te maken in tempo, prioritering of uitvoering van maatregelen.

Financiële aspecten

Aan de vaststelling van het Omgevingsprogramma Vrije Tijd zijn op dit moment geen directe financiële consequenties verbonden. Met dit besluit worden geen budgetten beschikbaar gesteld en vindt geen vaststelling van financiële middelen plaats.

Het uitgangspunt is dat de maatregelen uit het Omgevingsprogramma Vrije Tijd worden gerealiseerd binnen bestaande middelen, programma's, subsidieregelingen en koppelkansen met andere ontwikkelingen. De maatregelen worden eerst nader uitgewerkt. Daarbij wordt inzicht gegeven in de uitvoerbaarheid, de financiële gevolgen van maatregelen en de wijze waarop deze kunnen worden gerealiseerd.

Afhankelijk van de aard van de maatregel vindt verdere uitwerking en besluitvorming plaats binnen het uitvoeringsprogramma, de reguliere planning- en controlcyclus of andere relevante beleids- en uitvoeringstrajecten. Daarbij wordt ook beoordeeld of kosten structureel of incidenteel van aard zijn en of sprake is van bijdragen van derden of subsidies.

Communicatie aspecten

Na besluitvorming door de raad over het voorliggende voorstel en de daaropvolgende vaststelling van het Omgevingsprogramma Vrije Tijd door het college, vindt communicatie plaats richting zowel interne als externe doelgroepen.

Betrokken gemeentelijke afdelingen worden geïnformeerd over het besluit en de betekenis daarvan voor vervolgprocessen. Het vastgestelde Omgevingsprogramma Vrije Tijd wordt openbaar gemaakt via de gemeentelijke website en is daarmee ook beschikbaar voor de pers. Inwoners en vrijetijdspartners die in de voorbereidende fase betrokken waren, worden actief geïnformeerd over het besluit, de status van het omgevingsprogramma en het vervolgproces. Aanvullende communicatie vindt plaats via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen, zoals Zie meer in Nieuwegein en social media.

In een later stadium, bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma, volgt aanvullende communicatie. Richting de raad gebeurt dit via de daarvoor geldende besluitvormings- en informatieprocessen. Richting externe partijen wordt gecommuniceerd over de voortgang, de uitwerking van maatregelen en, waar aan de orde, eventuele nieuwe participatiemomenten. De vorm en timing van deze communicatie worden afgestemd op de fase van het traject en de aard van de besluitvorming.

Uitvoering

Na vaststelling van het Omgevingsprogramma Vrije Tijd door het college wordt het uitvoeringsprogramma nader uitgewerkt.

In het uitvoeringsprogramma worden de in het omgevingsprogramma opgenomen ambities en maatregelen verder geconcretiseerd, onder meer in planning, fasering en uitvoerbaarheid. Deze uitwerking vindt plaats in afstemming met betrokken gemeentelijke afdelingen en partners en sluit aan bij lopende programma's en de reguliere Planning & Control-cyclus. Daarbij kan blijken dat maatregelen worden aangepast, gefaseerd of niet verder worden uitgewerkt.

De resultaten van deze uitwerking worden verwerkt in een vervolgstap van het Omgevingsprogramma Vrije Tijd, waarin de uitvoeringsaspecten van de maatregelen nader worden beschreven. De planning daarvan is mede afhankelijk van de benodigde afstemming en samenloop met andere opgaven.

Bijlagen

1. Raadsbesluit Omgevingsprogramma Vrije Tijd
2. Omgevingsprogramma Vrije Tijd
3. Advies Adviesraad Sociaal Domein
4. Reactie college op advies Adviesraad Sociaal Domein
5. Rapportage Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd

burgemeester en wethouders,

Ellie Liebregts
secretaris

Marijke van Beukering-Huijbregts
burgemeester